

Forsvarssjefens omkamp om MTB-våpenet

Av Ingvald Lunde

Tidligere generalsekretær i Sjømilitære Samfund 2007-11-24

Forsvarsstudien 2007 foreslår å avskrive MTB-våpenet fordi det primært er utviklet for kystnære operasjoner i en antiinvasjonsrolle. Studien avviser ikke helt det operative behov, men viser til de økonomiske rammene og at det i strukturen er både fregatter, ubåter og kampfly som har god evne til å bekjempe overflatemål. MTB Skjold tilfører dermed ikke vesentlige nye kapasiteter som ikke allerede inngår i strukturen, heter det.

MTBene er spesialisert for antiinvasjonsrollen og foreldet for dagens forsvar, uttaler leder for Forsvarspolitisk utvalg. Deres egenskaper og kapasiteter overlappes av andre kampfartøy, Luftforsvaret og Kystvakten, hevdes det, ukritisk sitert fra Forsvarsstudien 2007.

Uttalelsen om antiinvasjonsrollen kan få en til å tro at MTB-våpenet er en levning fra den kalde krigens dager. Dette er feil, for å si det forsiktig. Stortingets vedtak 13. juni 2001 om anskaffelse av Skjold bygger på Sjøforsvarets konsept om en modernisering av et MTB-våpen som har eksistert i landet over 100 år og hvis oppgave har vært og er å hevde suverenitet i vårt store kystnære område.

Studiens analyse kunne lede oss til å tro at vi har en Sareptas krukke av kampfartøyer i Marinen. Jeg viser da til at det i den foreslåtte struktur kun er 11 kampfartøyer tilbake, 5 havgående fregatter og 6 undervannsbåter.

Av fregattene vil en være i internasjonal tjeneste, en som skolefartøy og en under hovedoverhaling, slik at det i realiteten er maksimalt 2 overflatefartøyer som vil være disponibel i en krisesituasjon. For undervannsbåtene vil det være omtrent samme begrensning i operativt antall, slik at vi kun vil ha ca. 5 kampfartøyer til disposisjon. Disse kampenheter har dessuten begrenset adgang til innenskjærs farvann. Når det gjelder våre kampfly, så er disse ikke utstyrt med sjømålsmissiler.

Kystvakten omfattes ikke av kampenheter. Med sin bestykning bestående av en lett dekkskanon vil den i tilspissede situasjoner ha vanskeligheter med å forsvare eget fartøy. Det må for øvrig være et tankekors at Kystvakten i en fremtidig foreslått struktur vil ha flere enheter enn det Marinen skal ha av kampfartøyer.

Ved hevdelse av suverenitet er det vel så viktig å gardere seg mot det utenkelige som det tenkelige. Det har historien lært oss. Terroranslaget mot World Trade Center i New York 11. september 2001 er siste store hendelse som bekrefter dette. Den logiske konsekvens er at vi i større utstrekning må konsentrere oss om hva det er vi skal sikre i motsetning til hva vi skal sikre oss mot.

Forsvarssjefens anbefaling om å ta ut Skjold-klasse MTBer er et eksempel på at studien, i sin utforming av forslag til forsvarsstruktur, har tatt utgangspunkt i de rene krigsoppgavene. Studien glemmer at en av Sjøforsvarets viktigste oppgaver i fredstid er knyttet til tilstedeværelse, suverenitetshevdelse og myndighetsutøvelse for å forhindre krig. Ved å fase ut MTB-våpenet svekkes Marinens evne til å løse sine fredstidsoppdrag fordi antallet kampfartøyer blir så lite i forhold til kystens lengde.

Det er i dag en begrunnet frykt for at konsekvensene av en nedleggelse av MTB-våpenet vil kunne få negative konsekvenser for rekrutteringen til Sjøforsvaret og Sjøkrigsskolen. Det er allerede indikasjoner på at kadettene er sterkt misnøye over at MTBene tas ut av strukturen. Dette med tanke på at disse fartøyene nyttes ved første tjeneste etter Sjøkrigsskolen. Den kompetanse, inkludert farvannskunnskap, som MTBene gir er av uvurderlig verdi for senere tjeneste på de havgående fregattene.

Sjøforsvarets tidligere og nåværende ledelse har sagt at den nå vedtatte struktur er en minimumsmarine. Med utfasingen av MTB-våpenet vil det bli en minusmarine som kan opphøre og eksistere som egen forsvarsgren fordi forsvarssjefen ikke finner rom til å drifte anskaffelse av et helt vesentlig strukturelement til 5 milliarder.

Debatten i Stortinget 2001 la kraftig vekt på at Norge er en maritim nasjon med betydelige interesser langs kyst og til havs. Herunder å ha et robust Sjøforsvar som er tilstede langs kysten og til havs i fredstid. I Gjennomføringsproposisjonen 5. april 2002 sies det at Regjeringens mål er at Sjøforsvarets operative tilstedeværelse i Nord-Norge skal økes og at det er en målsetting å øke Sjøforsvarets samlede seilingsaktivitet i nord. I Regjeringens Nordområdemelding som ble kunngjort i Tromsø i desember 2006, står det svart på hvitt at marinefartøyers tilstedeværelse i Nordområdene skal økes.

Det føles derfor underlig såfremt kyststaten og den maritime nasjonen Norge, og det på sviktende grunnlag, ikke vil videreføre MTB-våpenet som er skapt for å forhindre at vår kyst blir et åpent og ubeskyttet friområde.

Jeg håper at det norske folk fremdeles vil verne om Sjøforsvaret og at våre politikere på Stortinget i dag vil stå på tidligere vedtak og bevilge de cirka 200 millionene som skal til for årlig drift av MTB-våpenet.